

De herkenbaarheid van de persoon is altijd een belangrijke zaak.

Vrije nieuwsgaring

In tijdschriften zie je regelmatig onder een foto staan dat de namen gefingeerd zijn of dat de personen op de foto niet in het artikel voorkomen. Dat is een handige manier om claims te voorkomen. Het probleem is natuurlijk dat als we iets gefotografeerd hebben, we moeten weten of het gefotografeerde zich legaal (binnen de wet) afspeelt of niet. Is het legaal, dan is er op zich geen reden om publicatie tegen te houden, ook niet voor een rechter. Is het niet legaal, dan geldt de vrijheid van vrije nieuwsgaring, ook voor de rechter. In het geval dat een foto gebruikt wordt ter illustratie van een artikel waarin de suggestie

van illegaliteit wordt gewekt terwijl dat niet zo is, dan is spreken we van een negatieve context.

Vorzorgsmaatregelen

Ik, als tegenstander van de jacht, kan dan vinden dat het verschil tussen plezierjacht en lustmoord flinterdun is, maar juridisch staat er wel degelijk een dikke muur. Het eerste is legaal en het tweede niet. Een jager kan wegens een 'negatieve context' dus wel bezwaar maken als ik hem het label lustmoordenaar opplak. Wat in ieder geval illegaal is, is eisen dat de fotograaf beelden wist. Dat geldt namelijk als het vernietigen van bewijsmateriaal en dat is echt verboden. Een tip tot slot. Gaat u een (jacht)veld in, neem dan een camera met twee geheugenkaartjes mee.

NETTIE DEKKER

Hoe dier(on)vriendelijk is Nederlands fruit?

'Naar aanleiding van het telefoongesprek van vandaag, hierbij de aanvraag voor een kraaien/kauwen vangkooi. Reden van deze aanvraag is dat hier veel kraaiachtigen zitten. [...] Nu kraaiachtigen alle ruimte krijgen ontstaat er fruitschade, schade aan voerkuilen en het aantal weidevogels daalt drastisch. Bejagen is [...] is altijd moeilijk. Vangen daarentegen, van maandagochtend tot zaterdagmiddag (24 uur per dag) levert meer kansen op.'

Dit is een citaat uit een aanvraag aan het Bureau Omgevingsvergunning van de provincie Zuid-Holland voor het plaatsen van een kraaienvangkooi midden in de 'polder Kortgerecht, dichtbij grienden, boomgaarden en weidevogelgebieden, en in de buurt van hun trekroute. Dan is de vangkans het grootst.' De plaatsing van dit soort kooien is schering en inslag. 'Een noodzaak', vindt fruitteiler Gerrit van Dieren uit Lexmond in een artikel in *AD de Dordtenaar*.

Volière

Wat is een kraaienvangkooi? 'Een volière', zegt Van Dieren. Een eufemisme. Het is een al dan

niet mobiele kooi met één of meer lokvogels. Hun angstige gekrijs trekt soortgenoten aan, die via een gat de kooi in gaan en er vervolgens niet meer uit kunnen. De lokvogels zitten tot en met de oogst gevangen. Daarna draait de teler (of een plaatselijke jager) de vogels de nek om. Een enkele vogel wordt doorgegeven aan een collega, om zijn leven in een andere vangkooi voort te zetten.

Crimineel

Van Dieren, tevens voorzitter van de Nederlandse Fruittelers Organisatie in zijn regio, vindt de methode diervriendelijk. 'We zorgen echt wel dat de beesten een diervriendelijk leven kunnen leiden', en: 'Sommigen doen net of ik een crimineel ben, maar het is diervriendelijk en hartstikke legaal.' Dat laatste klopt. Provincies geven hiervoor jaarlijks ontheffingen af.

Averechts

De grote vraag is: werkt het? Resulteert het vangen en doden van kraaien daadwerkelijk in minder schade? Er zijn geen harde bewijzen voor. Wel onderzoeken die het tegendeel aangeven. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) stelt

dat 'het afschieten van een lokaal, dominant paar zwarte kraaien er meestal toe leidt dat het vrijgekomen territorium (soms zelfs binnen 24 uur) wordt ingenomen door meerdere zwarte kraaien die lager in de hiërarchie staan en de aanwezigheid van meerdere soortgenoten gemakkelijker tolereren. Kraaien afknallen werkt dus vaak averechts.' Het is aannemelijk dat het wegvangen van kraaien hetzelfde effect heeft.

Ineffectief

In notulen van het Faunafonds valt te lezen: 'In de fruitteelt voldoen mogelijk één of meerdere preventieve middelen niet langer, bijvoorbeeld ten aanzien van vangkooien. Zij lijken minder effectief te zijn dan in het verleden het geval was.' Uit literatuuronderzoek van het ANB bleek 'dat het afdekken van de oogst de meest efficiënte maatregel is, gevolgd door resp. het gaskanon, het geluidstelsel, de bewegende pop [...], heliumballonnen, imitatieroofvogels, poppen, schrik- en trillinten en [...] gewone vlaggen, ballonnen en linten.' Onderzoek onder fruitteelers in de Betuwe wees uit dat een mix van maatregelen het beste werkt. Het ANB komt tot dezelfde conclusie: 'Na verloop van tijd treedt bij elke actie immers gewenning op. Overschakelen op een ander, nieuw afschrikmiddel, kan dan weer (even) kraaien & co op afstand houden.'

Afschieten

Volgens ondervraagde telers in Zuid-Limburg is 'intensief afschot een effectieve maatregel om kraaiachtigen af te weren', maar 'het resultaat is uiteindelijk te mager in verhouding tot de arbeidsinspanningen die nodig zijn'. Een opvallende uitkomst uit datzelfde onderzoek is: 'De verschillen in schadebedragen tussen de deelnemers die wel middelen hebben ingezet en de deelnemers die geen middel hebben ingezet, zijn niet groot. De schadebedragen liggen iets hoger bij de deelnemers die geen middel hebben ingezet. Zij hebben echter ook geen kosten gemaakt voor de inzet van verjaagmiddelen.' Kortom: ook niets doen is een optie.

Zangvogels

Een andere reden waarom het vervolgen en doden van kraaien weinig effect heeft is dat onderzoek uitwijst dat kraaiachtigen verantwoordelijk zijn voor slechts een fractie van de schade. De kleine zangvogels blijken met bijna 95 procent de grote 'boosdoeners' in de fruitteelt. Hoe groot

de schade aan gewassen door kraaiachtigen is, is trouwens giswerk. Er bestaat geen registratie voor.

Frustratie

Telers zijn het erover eens: kraaien zijn intelligente vogels met een groot lerend vermogen. Of zoals in Rapport 82 van het Faunafonds valt te lezen: kraaiachtigen zijn zo slim 'dat geen enkele verjaagmethode 100 procent effectief is'. Ook het effect van de vangkooi is op zijn best tijdelijk. Waarom dan toch doorgaan met zo'n dierenvriendelijke methode? Het antwoord zou zomaar kunnen zijn: frustratie. En het is natuurlijk frustrerend als je voor de oogst aangepikt – en dus onverkoopbaar – fruit aan de bomen aantreft. Bovendien bestaat er geen vergoeding voor schade door kraaien.

Haat

Frustratie is een vruchtbare voedingsbodem voor haat. De 'kraaienhaat' is nog wel het duidelijkst bij 'kraaiendagen'. Bijvoorbeeld die van de WBE Hoeksche Waard op 12 juni, midden in het broedseizoen. Het doel van de dag was om 'zoveel mogelijk zwarte kraaien af te schieten en natuurlijk de jagers een leuke jachtdag te bezorgen. Je moet als boerenjagersvereniging je leden tevreden houden, niet waar?' Met schadebestrijding heeft dit alles niets te maken. Hetzelfde geldt voor de kraaienvangkooi. Het enige effect zou therapeutisch kunnen zijn. Wat bloedvergieten heeft blijkbaar een heilzaam effect op het frustratieniveau van telers.

Een mobiele kraaienvangkooi. Op YouTube kunt u ook een filmpje vinden: 'Kraaien fladderen zich dood in kooi'.